

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LITERATURĂ ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ

Curriculum
Literatura universală

Elaborat de
Anatol Moraru,
lector superior

Discutat în ședința Catedrei
de literatura română și universală
din 22.01.2015 proces verbal nr.6

Aprobat în ședința Consiliului
Facultății de Litere
din 26.01.2015, proces verbal nr.5

Bălți, 2014

Informații de identificare a unității de curs

Facultatea de Litere

Catedra de literatură română și universală

Domeniul de studii: 34. Științe ale comunicării

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 341. 1. Jurnalism

Denumirea specialității: 341.1. Jurnalism

Administrarea unității de curs

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Limba de predare	Evaluare
			Lucru independent dirijat	Prel	Seminar	Laborator		
4.02.O.017	3	90	45	30	15		Rom.	Ex.

Titularul cursului: Anatol Moraru, lector superior

Statutul: unitate de curs obligatorie

Integrarea unității de curs în programul de studii

Unitatea de curs **Literatura universală** este o disciplină care își propune să inițieze studenții în înțelegere temeinică a naturii și funcției operei literare, să le dezvolte cultura literar-artistică, dar, mai ales, să le formeze o imagine sintetică asupra evoluției literaturii europene din antichitate și până în secolul XX. Unitatea de curs îi are ca destinatari pe studenții de la jurnalism și științele comunicării.

Competențe dezvoltate în cadrul audierii unității de curs

a) *Competențe gnoseologice*

La nivel de cunoaștere și înțelegere, studenții vor fi capabili:

- să cunoască și să înțeleagă definiția conceptului, trăsăturile principale ale Literaturii universale, relația dintre Literatura universală și literatura națională;
- să cunoască și să înțeleagă factorii și particularitățile distincte ale perioadelor literare studiate (Antichitatea, Evul Mediu, Renașterea, Clasicismul, Iluminismul, Romantismul, Realismul, Symbolismul etc.);
- să cunoască și să înțeleagă originea și sursele genurilor și speciilor literare dezvoltate în perioadele de referință;
- să cunoască și să înțeleagă terminologia literară necesară demersului interpretativ al unei opere literare: compoziție, subiect, fabulă, temă, motiv, leitmotiv, personaj, eu liric, figuri de stil;
- să cunoască și să înțeleagă conținuturile operelor din lista de texte obligatorii.

b) *Competențe praxiologice*

La nivel de aplicare, studenții vor fi capabili :

- să aplice noțiunile de teorie literară la interpretarea unei opere literare;

- să interpreteze o operă literară din perspectiva perioadei și a curentului literar pe care o/il ilustrează;
- să identifice și să comenteze, problematica și structura operei și relațiile ei cu opere de aceeași factură și orientare estetică, sau, după caz, să reușească evaluarea gradului de noutate;
- să caracterizeze personajele și rolul lor în mecanica operei artistice interpretate;
- să identifice rezonanțele curentelor din literatura universală în spațiul cultural românesc

c) *Competențe de integrare*

La nivel de integrare, studenții vor fi capabili:

- să conștientizeze importanța cunoașterii Literaturii universale pentru formarea unui specialist/jurnalist cult și erudit;
- să participe la discutarea diverselor opinii, susținând un punct de vedere propriu;
- să realizeze exerciții comparatiste, reușind depistarea conexiunilor evidente între operele literare și alte opere de artă sau fenomene culturale caracteristice perioadei sau epocii literare respective;
- să ofere o interpretare diferențiată, în funcție de specificul operei, de genul și specia textului comentat.

Finalitățile unității de curs

Audiind/asimilînd unitatea de curs, studenții vor fi capabili:

- să identifice și să comenteze anumite fenomene din literatura națională în raport cu fenomenele literare (curente, școli, mode literare ș.a.) din literatura mondială;
- să-și exprime atitudinile și gândirea critică prin interpretarea cât mai personală a valorii unor texte literare sau fenomene culturale.

Competențe prealabile

Inițiind studenții în strategiile managementului jurnalistic, unitatea de curs solicită studenților audierea în prealabil a cursurilor de **Literatură română**, **Literatura universală** (la nivelul programelor de studii din liceu).

№ d/or d.	Tematica prelegerilor	№ de ore 30 ore
1.	Preliminarii. Conceptele de <i>literatură universală</i> și <i>literatură națională</i> . Criteriile de admitere a unei opere în universalitate: actualitatea și originalitatea temei, valoarea de conținut, realizarea artistică, prezența sentimentelor și a trăirilor general-umane.	2
2.	Trăsăturile specifice ale literaturii din epoca antică. Literatura sumero - babiloniană. Epopeea lui Ghilgameș: sensurile operei, rezonanța motivelor literare din epopee în alte literaturi.	2
3.	Literatura Greciei antice. Eposul homeric. <i>Iliada</i> și <i>Odiseea</i> de Homer : structura, natura personajelor, semnificațiile poemelor.	2
4.	Literatura Evului Mediu: prezentarea generală a direcțiilor literaturii. Poemele epico-eroice: Cîntecul lui Roland, Cîntecul Nibelungilor, Cîntare Sidului,	2
5.	Literatura Renașterii. Literatura Renașterii din Italia și Franța. Prezentare generală. Renașterea în Anglia: prezentarea generală a procesului literar. Personalitatea lui W. Shakespeare , etapele	2

	creației. Prezentarea generală a marilor tragedii shakespeariene. Comentariul literar al operelor <i>Hamlet</i> sau <i>Regele Lear</i> .	
6.	Sec. al XVII-lea – o nouă etapă în dezvoltarea literaturii universale -clasicismul. Tragedia franceză în clasicism. Pierre Corneille, <i>Cidul</i> – expresie a măreției și nobleței umane. Jean Racine. Criza pasională și analiza psihologică în <i>Andromaca</i> și <i>Fedra</i> . Comedia franceză în clasicism. Moliere. Procedee de realizare a comicului în <i>Tartuffe</i> și <i>Avarul</i> .	2
7.	Definirea conceptului de romantism. Romantismul german, izvoarele filozofice și estetice, perioadele de evoluție. Novalis –“regele romantismului”. H. Heine, coordonatele universului liric. Particularitățile romantismului francez.	2
8.	Particularitățile romantismului englez. W. Scott – creatorul romanului istoric englez și european. Byron, perioadele creației. <i>Peregrinările lui Childe Harold</i> - specificul eroului byronian. Poemele dramatice. Romantismul în Polonia și America. Adam Mickiewicz. <i>Balade și romanțe</i> – manifestul romantismului polonez. Edgar Allan Poe. Refugiul în starea de visare. Poemul <i>Corbul</i> - atmosferă de mister și fantastic.	3
9.	Definirea conceptului de realism. Teoreticienii realismului. Honore de Balzac. Conceptul, structura și principiile de construcție ale <i>Comediei umane</i> . Arta balzaciană a descrierii, portretului, compoziției, a construcției intrigii și a personajului etc. Stendhal, <i>Roșu și negru</i> - un roman al energiei	2
10.	Realismul englez. Specificări. C. Dickens, perioadele de creație. Romanul realist thackerayan. Caracteristicile realismului rus.	2
11.	Naturalismul, parnasianismul și simbolismul – definirea conceptelor. Autori și opere de referință – prezentare generală.	2
12.	Literatura secolului al XX-lea. Privire de ansamblu. Literatura franceză în secolul al XX-lea (contextul cultural-istoric. Curente, școli, direcții și tendințe. Paul Valery adept al poeziei pure; Specificul romanului realist francez - Anatole France, Romain Rolland. Marcel Proust – creatorul romanului modernist. Alți romancieri reprezentativi: Andre Gide, Albert Camus). Literatura engleză în secolul al XX-lea (contextul istoric și cultural. Specificul romanului realist - John Galsworthy. Romanul modernist englez: James Joyce, Virginia Woolf. Bernard Shaw – creatorul dramei engleze moderne).	3
13.	Literatura germană în secolul al XX-lea (repere cultural - istorice. Teatrul epic al lui Berthold Brecht. Poezii expresioniști: Georg Trakl, Georg Heym etc. Romanul realist german: Thomas Mann și Heinrich Mann. Romanul istoric – Lion Feuchtwanger). Specificul literaturii austriece (Franz Kafka-romancierul) și italiene (proza și dramaturgia lui Luigi Pirandello, romanele lui Umberto Eco). Literatura rusă din secolul al XX-lea. Privire de ansamblu. Literatura americană din secolul al XX-lea (specificul romanului american: Jerome Salinger, Ernest Hemingway, Wiliam Faulkner Fenomenul „Beat Generation”	4

Tematica seminarelor

Nr. ord.	Denumirea temei	Nr. ord. 15 ore
1.	Particularitățile dramaturgiei antice grecești.	3

2.	Cervantes. <i>Don Quijote</i> : structură, mesaj ideatic, natura personajelor.	2
3.	Goethe. Faust. Structura și problematica poemului	2
4.	Hugo, ideile filozofice și estetice. Caracterul multilateral al activității. Hugo - romancierul. <i>Notre Dame de Paris</i> . Construcția romanului. Personaje romantice în roman. Teoria grotescului în roman. <i>Notre Dame de Paris</i> – o temerară frescă romantică	2
5	Flaubert, etapele de creație, concepțiile estetice realiste. Bovarismul – maladie a secolului XIX și modalitate de evaziune din real. Flaubert și „impersonalitatea” în artă. Tabloul societății franceze.	2
6.	Ernst Hemingway. Destinul « generației pierdute » ilustrat în <i>Adio, arme!</i> Conceptul de minimalism transpus în <i>Bătrânul și marea</i>	2
7.	Albert Camus și existențialismul. Structura și mesajul ideatic al romanului “Străinul”	2
	Total	15 ore

Lucrul independent dirijat

Nr. de ordin	Denumirea temei	Nr. de ore indiv.
1	Referate: <i>Epopeia lui Ghilgameș, Iliada și Odiseea, de Homer: matrice ale literaturii universale</i> Analiza structurii și tematicii Analiza naturii personajelor Stabilirea rezonanțelor în alte opere din spațiul literar european Analiza comparativă a textelor date cu alte opere	8
2	Dante Alighieri. <i>Comedia Divină: o capodoperă a literaturii universale</i> Analiza structurii, problematicii și a mesajului umanist Specificul personajelor Figurile de stil Impactul operei	6
3	Voltaire. <i>Candide</i> : o proiectie artistică a curentului iluminist Definirea iluminismului Analiza structurii și a mesajului ideatic Traectoria destinului protagonistului Natura altor personaje Situarea în contextul literar al epocii	5
4	Emile Zola. <i>Germinal</i> – o expresie a naturalismului Definiția naturalismului Relația cu realismul Analiza problematicii romanului	6

	Condiț ia personajelor Limbajul Situarea în contextul operei lui Zola	
5	Lamartine – un animator al romantismului european Definirea particularităț ilor romantismului Specificul formulei lirice lamartiniene Teme și motive centrale Rezonanț e în literatura românească	5
6	Motivul vinderii sufletului diavolului în Faust de Goete și Pielea de S agri de Honore de Balzac Biografia motivului Analiza structurii și a personajelor Faust: o sinteză a tematicii date Pielea de S agri : o altă etapă în abordarea motivului Analiza comparativă Rezonanț a în literatură română	8
7	Caracteristicile romanului american din prima jumătate a secolului al XX-lea Contextul social - istoric și cultural Tendinț e, paradigme Autori. Opere. Rezonanț e	7

Lectura textelor obligatorii

1. *Epopoia lui Ghilgameș.*
2. Homer. *Iliada.*
3. Dante Alighieri. *Comedia Divină.*
4. Shakespeare. *Hamlet.*
5. Cervantes. *Don Quijote.*
6. Goethe. *Faust.*
7. Byron. *Manfred. Cain.*
8. V. Hugo. *Catedrala Notre - Dame de Paris.*
9. Balzac. *Taica Goriot.*
10. Flaubert. *Madame Bovary.*
11. Henrich Ibsen. *Casa cu păpuși.*
12. Hemingway. *Adio, arme! Bătrânul și marea*
13. Albert Camus. *Străinul.*

Bibliografie generală

1. Anixt A., *Istoria literaturii engleze*, București, Ed.Științifică, 1965
2. Cisteacova N.A., Vulih N.V., *Istoria literaturii antice: Manual pentru studenții instituțiilor de învățământ superior*, Chișinău, Știința, 1991
3. Cizec E., *Istoria literaturii latine*, Vol. I-II, București, Societatea Adevărul, 1994
4. De Sanctis, Francesco, *Istoria literaturii italiene*, Editura pentru literatura universală, București, 1968
5. Drimba O., *Istoria literaturii universale*, V.I-II, București, Editura Vestale, 1977
6. Drimba O., *Istoria culturii și a civilizației*, V.I, V.III, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985 (I), 1990 (II)

7. Drimba O., *Istoria teatrului universal*, București, Editura Saeculum, 2000
8. Iorga N., *Istoria literaturilor romanice în dezvoltarea și legăturile lor*, V. 1-4, București, 1968
9. *Istoria literaturii occidentale*, sec. al XVII: Manual tradus din limba rusă, Chișinău, Știința, 1992
10. Isbășescu M., *Istoria literaturii germane*, Editura Științifică, București, 1968.
11. Munteanu Romul, *Literatura europeană în epoca luminilor*, București, 1973.
12. Tănase A., *O istorie a culturii în capodopere*, București. Editura Univers, 1988, Vol. II: Cultura greacă antică.
13. Zamfirescu I., Dolinescu M., *Istoria literaturii universale*, Vol. I - II, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1970.
14. Zamfirescu I., *Istoria universală a teatrului: Vol. I, Antichitatea*, S.a.: Editura de Stat pentru literatură și artă, București, 1970.
15. Zamfirescu I., *Istoria universală a teatrului: Vol. II, Evul Mediu, Renașterea*, București, Editura pentru literatura universală,
16. Drimba O., *Ovidiu, poetul Romei și al Tomisului*, București, Editura Tineretului, 1966.
17. Brăescu I., *Clasicismul în teatru*, București, Meridiane, 1971.
18. Călinescu G., Călinescu M., Marino A., Vianu T., *Clasicism, baroc, romantism*, Cluj, 1971.
19. Călinescu M., *Clasicismul european*, București, Editura Enciclopedică, 1971.
20. Faguet E., *Studii literare*, București, editura Univers, 1975.
21. Folkierski W., *Între clasicism și romantism: studiu despre estetica și esteticienii secolului al XVIII-lea*, București, 1988.
22. Omiescu I., *Hamlet sau ispitele posibilului*, București, Editura Cartea Românească, 1971.
23. Ortega, Jose Gasset, *Meditații despre Don Quijote și gânduri despre roman*, București, 1973.
24. Rădulescu M., *Shakespeare – un psiholog modern*, București, Editura Albatros, 1979.
25. Rusu Liviu, *Eschil, Sofocle, Euripide*, București, Editura Tineretului, 1961.
26. *Shakespeare și opera lui: culegere de texte critice*, București, Editura pentru literatura universală, 1964.
27. Vianu T., *Studii de literatură universală și comparată*, București, 1978.
28. Vianu T., *Goethe și literatura universală în Opere*, vol.10, București, 1985.
29. Vianu E., *Moralistii francezi*, București, 1977.

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Litere

Catedra de literatură română și universală

„Aprob” _____

Șeful catedrei
conf. univ., dr. Nicolae Leahu

1. Conceptul de literatură universală. Literatură universală și literatură națională.
2. Particularitățile literaturii din epoca antică.
3. Literatura Greciei antice. Homer. *Iliada* și *Odiseea* : structura, galeria de personaje, semnificațiile poemelor.
4. Literatura Evului Mediu: prezentarea panoramică a direcțiilor literaturii.
5. Literatura Renașterii: prezentare generală.
6. W. Shakespeare, etapele creației.
7. Cervantes. *Don Quijote*: compoziție, mesaj ideatic, natura personajelor.
8. Specificul clasicismului european.

9. Tragedia franceză în clasicism.
10. Comedia franceză în clasicism.
11. Goethe. Structura și problematica poemului *Faust*.
12. Definierea conceptului de romantism.
13. Romantismul german, izvoarele filozofice și estetice, perioadele de evoluție.
14. H. Heine, coordonatele universului liric.
15. Particularitățile romantismului francez.
16. Victor Hugo, ideile filozofice și estetice.
17. Victor Hugo, *Notre Dame de Paris* – o temerară frescă romantică.
18. Specificul romantismului englez.
19. Byron, etapele creației.
20. Romantismul în Polonia și America: specificări.
21. Definierea conceptului de realism.
22. Honore de Balzac. Conceptul, structura și principiile de construcție ale *Comediei umane*.
23. Stendhal – *Roșu și negru* – un roman al energiei.
24. Particularitățile realismului englez.
25. Flaubert, etapele creației, conceptele estetice.
26. Parnasianismul și simbolismul – definierea conceptelor.
27. Principalele tendințe din Literatura secolului XX.
28. Curente, școli, direcții în literatura franceză
29. Marcel Proust – creatorul romanului modernist.
30. Structura și mesajul ideatic al romanului *Străinul* de A. Camus.
31. Specificul literaturii engleze, romanul modernist englez.
32. Literatura germană în secolul al XX – a, privire de ansamblu.
33. Teatrul epic al lui Berthold Brecht.
34. Literatura americană. specificul romanului, fenomenul Beat Generation.
35. Conceptul de minimalism ilustrat în *Bătrânul și marea* de E. Hemingway.

A elaborat: Anatol Moraru, lector superior

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Litere
Catedra de literatură română și universală

„Aprob” _____
 Șeful catedrei conf. univ., dr. Nicolae Leahu

Test de evaluare

Disciplina: Literatura universală

Profesor: Anatol Moraru

Numele, prenumele studentului:

_____, gr. JR 13 Z

Data examenului

1. **Realizați o prezentare generală a literaturii antice grecești.....30 p.**
2. **Caracterizați structura, problematica și personajele romanului Don Quijote de Cervantes..... 25 p.**

3. Caracterizați particularitățile romanului european din secolul XX
..... **35 p.**

Notă: 10 puncte se vor acorda pentru ortografia și punctuația exemplară a discursului.

Total 100 p.

Barem de evaluare:

Nota	„10”	„9”	„8”	„7”	„6”	„5”	„4”	„3”	„2”	„1”
Punctaj	48-46	45-41	40-36	35-32	31-27	26-22	21-17	16-12	11-8	7-0

A elaborat: lector superior, Anatol Moraru

